

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Економіка і управління підприємством»

Ступінь освіти	бакалавр
Освітня програма	Інформаційні системи та технології
Тривалість викладання	13, 14 чверть
Заняття:	осінній семестр
лекції:	2 години
практичні заняття:	1 година
Мова викладання	Українська
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/enrol/index.php?id=3979>

Кафедра, що викладає

Прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

Викладач:

Романюк Наталя Миколаївна

к.е.н., доцент кафедри ПЕП та ПУ

Персональна сторінка

<https://pe.nmu.org.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi/romanyuk/romanyuk.php>

E-mail:

Romaniuk.n.m@nmu.one

1. Анотація до курсу

Дисципліна «Економіка і управління підприємством» входить до складу обов'язкових дисциплін спеціальності 126 «Інформаційні системи та технології» 12 галузі знань «Інформаційні технології». Вона присвячена економічному обґрунтуванню управлінських рішень щодо оцінки основних та обігових засобів, плануванню чисельності персоналу, розрахунку заробітної плати робітників підприємства та визначення заходів, спрямованих на покращення результатів його господарювання. В курсі розглядаються сучасні підходи до нормування обігових коштів, обґрунтування вибору форм та систем оплати праці, калькуляції собівартості та формування ціни на продукцію підприємств, що спеціалізуються на розробці інформаційних систем і технологій.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування компетентностей з обґрунтування управлінських рішень та оцінки ефективності діяльності підприємства, що спеціалізується на розробці інформаційних систем та технологій.

Завдання курсу:

- ознайомити здобувачів вищої освіти з певними методами оцінки основних та обігових засобів;
- вивчити особливості планування кількості працівників та застосування різних форм і систем оплати праці;
- закріпити знання та навички класифікації витрат за економічними елементами і калькуляційними статтями;
- навчити здобувачів вищої освіти розраховувати прибуток підприємства та визначати показники економічної ефективності господарювання;
- навчити обґрунтовувати ціну на продукцію підприємств, що спеціалізуються на розробці інформаційних систем та технологій.

3. Результати навчання

Основні результати навчання:

- Класифікувати підприємства – суб'єкти господарювання.
- Вміти оцінювати вартість основних засобів, розраховувати амортизаційні відрахування, обґрунтовувати напрями підвищення ефективності використання основних засобів.
- Визначати сутність і склад обігових засобів, розраховувати нормативи, обґрунтовувати напрями підвищення ефективності використання обігових засобів.
- Вміти планувати чисельність персоналу, розраховувати продуктивність праці, визначати напрями підвищення її рівня та розраховувати заробітну плату працівників, використовуючи різні форми та системи оплати праці.
- Класифікувати витрати підприємства за економічними елементами та калькуляційними статтями, розраховувати собівартість продукції.
- Вміти розраховувати показники економічної ефективності та ефекту, обґрунтовувати напрями покращення результатів господарювання.
- Вміти обґрунтовувати ціну на продукцію підприємств, що спеціалізуються на розробці інформаційних систем та технологій.

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ

1 Підприємство як організаційна форма господарювання

1.1 Поняття про підприємство як суб'єкта господарювання

1.2 Класифікація підприємств

2 Основні засоби підприємства та ефективність їх використання

2.1 Суть і значення основних засобів підприємства

2.2 Класифікація і структура основних засобів. Оцінка основних засобів

2.3 Знос та амортизація основних засобів

2.4 Показники використання основних засобів

2.5 Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів

3 Оборотні засоби підприємства

3.1 Економічна суть і склад оборотних засобів підприємства

3.2 Кругообіг оборотних засобів

3.3 Нормування оборотних засобів

3.4 Показники використання оборотних засобів. Шляхи покращення використання оборотних засобів

4 Персонал підприємства

4.1 Персонал підприємства, його класифікація

4.2 Нормування праці та планування чисельності на підприємстві

4.3 Продуктивність праці та її планування

5 Оплата праці на підприємстві

5.1 Поняття та види заробітної плати

5.2 Форми та системи оплати праці

5.3 Тарифна та безтарифна системи

5.4 Преміювання працівників

6 Витрати виробництва та собівартість продукції

6.1 Поняття витрат та собівартості продукції

6.2 Класифікація витрат

6.3 Собівартість продукції. Калькуляція собівартості

7 Економічні результати і ефективність виробництва

7.1 Формування доходу підприємства

7.2 Прибуток підприємства і його формування

7.3 Рентабельність виробництва та випуску продукції

8 Ціноутворення на підприємстві

8.1 Ціна, види цін

8.2 Процес ціноутворення

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

1 Основні засоби підприємства та ефективність їх використання

Задачі з визначення первісної і залишкової вартості, середньорічної вартості основних засобів, зносу і амортизації, показників використання основних засобів.

2 Оборотні засоби підприємства

Задачі для визначення, показників використання оборотних засобів, виробничих запасів, матеріалоемності продукції.

3 Персонал підприємства

Задачі з визначення чисельності персоналу, показників продуктивності праці, трудомісткості продукції.

4 Оплата праці на підприємстві

Задачі з розрахунку оплати праці при використанні різних форм і систем.

5 Витрати виробництва та собівартість продукції

Задачі з розрахунку собівартості продукції, витрат виробництва, структури витрат. Порядок формування елементів витрат на виробництво продукції.

6 Економічні результати і ефективність виробництва

Задачі з розрахунку прибутку і рентабельності.

Особливості формування доходів та витрат на підприємствах, що спеціалізуються на розробці інформаційних систем та технологій.

7 Ціноутворення на підприємстві

Задачі з формування цін на продукцію підприємств, що спеціалізуються на розробці інформаційних систем та технологій.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Мультимедійні засоби навчання.

Обов'язкова наявність у студентів на заняттях смартфона (планшет або ноутбук) з можливістю доступу до Інтернет через Wi-Fi або послугу оператора мобільного зв'язку.

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Офіс365. Додатки MS TEAMS та MOODLE інсталювані на смартфон та/або ноутбук.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74 – 89	добре
60 – 73	задовільно
0 – 59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Бонус	Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні		
55	40	20	5	100

Практичні завдання складаються із задач за темами лекцій.

Теоретична частина оцінюється за результатами білету, який містить 2 питання та задачу. Кожне питання, за умови вичерпної відповіді, оцінюється по 20 балів, задача – 15 балів. Робота повинна містити розгорнуті відповіді на два питання білету та задачу із послідовним розв'язанням. Якщо робота виконується у дистанційному режимі, то видача номеру білету проходить через систему MS Teams у зазначеній

викладачем групі спілкування. В такому режимі виконана робота відсилається на електронну пошту викладача у впродовж встановленого викладачем часу. Бонусні бали студенти можуть отримати за активність (відповіді на додаткові питання) протягом всього курсу.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

8 Рекомендовані джерела інформації

- 1 Господарський кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
- 2 Податковий кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
- 3 Яркіна Н. М. Економіка підприємства: Навч. посіб. Вид. 2-ге перероб. і доп. К.: Видавництво Ліра-К, 2017. 600 с.
- 4 Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. К.: Кондор -Видавництво, 2016. 378 с.
<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/12571/1/%D0%95%D0%9F-%D0%9F%D0%86%D0%94%D0%A0%D0%A3%D0%A7%D0%9D%D0%98%D0%9A%201%20%D1%84%D0%B0%D0%B9%D0%BB.pdf>
- 5 Горпинич О.В. Тлумачний українсько-англійський словник економічних термінів і термінологічних словосполучень : довід посіб. М-во освіти і науки України. Нац. гірн. ун-т. Д. : НГУ. 2016. 74 с.
- 6 Экономика и бизнес: учебник / под ред. д.э.н., проф. Л. Г. Мельника, д.э.н., доц. А. И. Каринцевой. Сумы: Университетская книга, 2018. 608 с. URL: <https://econ.fem.sumdu.edu.ua/uk/publications/textbooks/802-ekonomikabiznes>
- 7 Романюк Н.М., Донець Н.І. Методичні рекомендації та завдання до виконання практичних занять з дисципліни «Економіка та управління підприємством» для студентів спеціальності 126 «Інформаційні системи та технології».
- 8 Економіка підприємства: навч. посіб. за заг. ред. Л. С. Шевченко. Х.: Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2011. 208 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2011/0019.pdf
- 9 Кулик Т.П. Організація, планування і управління виробництвом: навч. посіб. Івано-Франківськ. ІФНТУНГ. 2019. 232 с. URL: <http://194.44.112.13/chyitalna/6701/index.html#p=3>
- 10 Посохов І. М., Дюжев В. Г., Сусліков С. В., Тимофєєва К. О. Економіка підприємства: навч. посіб.; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. «Харків. Політехн. ін-т». Харків: НТУ «ХП», 2016. 380 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/30695/1/Posokhov_Ekonomika_pidprijemstva_2016.pdf